

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztőség:
Kazinczy-utca 1. szám, földszint.
balra.

Bejelentett leveleket csak ismert
kézírtoktól fogadjunk el.
Kézírtokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Kazinczy-utca 1. szám, földszint.
balra.

Hirdetéseket díjazás szerint.
Egyes szám 5 kr. újság- és csatlakozási
utáni szám 3 kr.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:
Helyben hazhoz fordítva:

Éves ár	12 frt
Fél éves	6 frt
Negyed éves	3 frt
Egy óra	1 frt

Vidékre postán küldve:

Éves ár	14 frt — kr.
Fél éves	7 frt — kr.
Negyed éves	3 frt 50 kr.
Egy óra	1 frt 20 kr.

Hirdetéseket helyben írtatandó.

A háborúról.

A három nagyhatalmasság — Ausztria-Magyarország, Németország és Anglia — központjairól érkezett hírek szerint, az európai békés kilátások emelkedőben vannak. Az európai diplomácia és a saját nagy része óvatosan lép fel, nem akarja megzavarni a rekonzervácziót, nehogy visszaesés álljon be a marjában.

A legutóbbi hír, mely Szentpétervárról — a „Kölnische Zeitung“ és tegnapi táviratunk révén — a gárdacsoportok szabadságolását jelenti, újból arra van hivatva, hogy az e részbeli reménykedéseket fokozza. A bécsi tanácskozásokban határozottá ment azon kezdeményezést, hogy az új fegyverek begyakorlása céljából a tartalékosok rendkívüli gyakorlatra fognak behívni, nem tekinthetik sehohoz ezel a békés nissal ellenkező tünetnek, mert e begyakorlás szükségének kérdése s a viszonyok, melyek a gyakorlati idő részbeli szaporítására vezettek, egész függetlenek a mai bonyodalaktól.

Több ízben volt alkalmunk reá mutatni Anglia magatartására a mostani válsággal szemben. Az utóbbi napok e részt több érdekes jelenséget szolgáltattak.

A „N. Fr. Pr.“-nek azt jelenti Londonból, hogy teljesen alaptalanok a szárazföldi sajtó különféle jelentései Churchill lord politikai missziójáról s az abból az angol kabinet magatartására nézve levont következtetések. Az angol kabinet szigorúan ragaszkodik mind ahhoz, a mit Salisbury több ízben és legutóbb is az angol politikának alapelvéül mondott ki, a központi hatalmakhoz való viszony tekintetében. Az angol kabinet állásfoglalásának határozottsága azonban mindaddig jogos kétség tárgya, míg a parlament valamely formában nem dokumentálja az elfoglalt kivánt irányt. A folyó kontroverziákba való beavatkozás az angol parlamenttől nem várható; de ha a parlament, mely február közepe táján ül egybe, jóváhagyja a Földközi-tenger hatalmi egyensúlyára vonatkozó megjelvezést, ez jele lesz annak, mely politika számíthat Angliában támogatásra. S ezzel szemben sem Gladstone, sem Churchill más irányu kaczerkodásának nem lesz jelentősége.

A „Nord“ a hamisított okmányokról így nyilatkozik: Bizonyosra lehet venni azt a reményt, hogy Európában, a csatlók belezárása után, kik általános Konflagracziót akartak előidézni, a mennyiben a czárt a német politikára nézve félrevezették, most már a régóta nélkülözött nyugalom ismét beköszön. A dolgok érdemére és a béke nézve teljesen közömbös, vajjon a csatlók és közvetítők megérdemelt büntetésüket elnyerik-e, vagy sem.

Örömmel kell üdvözlönnünk azt a tényt, hogy Németország és Oroszország viszonya, mely oly sokáig adott alkalmat komoly aggodásra, némileg világosabbá és tisztábbá vált. A hatalmak főfeladata most már az, hogy a bolgár imbrogliót, a békének ért az allandóvá vált „mena-telek“-jét eltávolítsák. Akar rovaszkodik Ferdinánd herceg a bitortól trónhoz, akár nem, Szófiában csakhamar be fogják látni, hogy az uralkodás napjai meg vannak számlálva. A mostani fejedelem és Stambulov bizonyára nem lesznek oly merészek, hogy az egységes Európával ellenkezzenek és dacoljanak.

Bakaresztől jelentik, hogy a legújabb eseményeket tekintve, itt nagyon aggodóknak attól, hogy Oroszország katonai beavatkozását fogintézni Bulgáriában. A Romagol szerint Oroszország Besszarábiában jelentékeny csapattömegeket von össze.

Krakói jelentések szerint január 2-án a tábori kórházi szekeret felét a kórházi felszereléssel együtt Lengyelországából a orosz déli hadsereghez küldötték. Legközelebb azonban megjön a kiegészítés Pétervárról.

Megemlékeztünk már Bismarck herceg egyik legutóbbi nyilatkozására került nyilatkozatról, mely nagyon jellemzőes fényt vet Németország politikájára. A „National Ztg.“ szerint e nyilatkozat igaz voltát az is megerősíti, hogy Bismarck herceg igen őszesen kikelt az ellen a katonai theorá ellen, hogy az adott perozben a katonai főlényt ki kell aknázni és a megelőzést érvényre kell jut-

tatni. E merőben katonai szempont reá nézve nem irányadó. A politikai szempont — az az irányadó, mert az teremti meg az igaztalan megátámadtatás által felkellett nép erejében és Európa közvéleményében a legjobb harci eszköz. — „Politikailag detenzívnek, s ha kell, katonailag offenzívnek lenni“ — ebben rejlik az idézett lap szerint a német politika nagyszerű eredményeinek egyik főtitka.

„A Neue Fr. Pressenek“ jelentik Szófiából: A hadügyminiszterium április elsejére a gyalogság számára 100,000 borjú, 240,000 tolténytáska, 70,000 szuronyszij és 70,000 puskaszij, továbbá 100,000 evőeszeze szállítására irt ki pályázatot.

A bécsi tanácskozások. A „Bud. Corr.“ Bécsből szombatról a következő távirati tudósítást veszi: Tiszta miniszterelnök ma d. e. ő felsége által egy órai kihallgatáson, azután pedig Reiner főherceg által fogadtatott. Délben a miniszterelnök hosszabb ideig érkezett Kálnoky gróf külügyminiszterrel és Szegény osztályfőnökkel; délbén pedig Dunajewski pénzügyminiszterrel. Fejérváry báró honvédelmi minisztert ma Albrecht, Károly Lajos és Reiner főherczekek fogadták; a honvédelmi miniszter ezután folytatta tanácskozásait a közös hadügyminiszterrel és a honvédelmi miniszterrel. Tiszta miniszterelnök, Oreczy báró és Fejérváry báró miniszterek, valamint Tarkovics államtitkár, délbén, Wekerle államtitkár pedig reggel visszautaztak Budapestre.

A hadügyi költségek. A közös hadügyi kormányzat eddigelő meg nem használta fel azt az egész összeget, mely decemberben mindkét állam kormányával egyetértőleg további beszerzésekre kijelöltetett volt s valószínű, hogy ez az összeg, ha a katonai helyzet az északi-keleti határon némileg javul, nem is fog teljesen felhasználtatni.

Országos közoktatási tanács. A vallás-és közoktatásiügyi m. kir. miniszter, a országos közoktatási tanács váltakozó tagjairól, az 1888—1890. három évi időszakra:

Bartal Antal, Beöthy Zoltán dr., Berecz Antal, Borbás Vince dr., Böhm Károly, Bokelberg Ernő, Cherven Floris dr., Dollinger Gyula dr., Fölsér István, Fraknói Vilmos dr., Ghyez Gézát, Gyertyánffy István, Hegedűs Károly, Heinrich Gusztáv dr., Hofer Károly, Hóman Ottó dr., Hunfalvy János dr., Keleti Károly, Király Pál, Kiss Aron dr., Kriesch János, Margó Tivadar dr., Medvezky Frigyes dr., Péterffy Sándor, Porszácz Zsuzsanna, Ranschler Lajos, Buscher Lajos, Rostahy Kálmán, Sebestyén Gyulát, Suppan Vilmos, Szarvas Gábor, Szász Károly dr., Szily Kálmán dr., Than Károly dr., Ponor Thewrewk Emil dr., Tóth József és Vajdny Gusztávot, — valamennyiüket az általuk eddig képviselt szakokra, — a vallás-és közoktatásiügyi miniszterium részéről pedig ugyanazon tanács tagjairól: Berzevics Albert dr. államtitkár, Gönczy Pál helyettes államtitkár, Markusovszky Lajos dr. miniszteri tanácsost, Leóvey Sándor és Klamarai János dr. osztálytanácsosokat nevezte ki.

Czáfolat. A póttartalékosoknak az ismétlőfegyver használásának megtanulása érdekében fegyvergyakorlatra való behívása, miután ezen tartalékosok úgy sincsenek katonailag kiképezve, — mint a „Bud. Corr.“ jelenti — nincsen terbe véve.

A magyar fegyvergyár. A Budapest felállítandó fegyvergyár ügye — mint a „Bud. Corr.“ értesül — már annyira haladt, hogy most már csak a hely kérdése van fuggóban, a melyre a gyár Budapestben építtessék. Tekintettel az ó-budai hajógyár nagyszámu gyakorlott vas munkására czélzásrúnak létezésére a gyárat azon számos ó-budai telkek egyikére építeni, melyek a pénzügyi kincstár tulajdonát képezik s a melyet az állam ingyen engedte át erre a czélra. Mihelyt a részvénytársaság megalakul, a pénzügyminiszter be fogja mutatni az országgyűlésnek azt a törvényjavaslatot, mely a honvédség részére szükséges 180,000 db. ismétlőfegyvernek az új gyár által a kincstár részéről köztül szállításra vonatkozik. Az új részvénytársaság igazgatóságának összeszerhelhetlenségi kérdésére nézve törvényes intézkedés felesleges, mivel a fennálló összeférhetlenségi törvény hasonló társulatok igazgatóságából a képviselőket egyáltalában nem zárja ki, a mint hogy pl. Orosz g h Sándor képviselő már tényleg évek óta tagja az osztrák fegyvergyár részvénytársaság igazgatóságának.

LEGUJABB POSTA.

— Újabb orosz puos Bulgáriában.

Bolgár forrásból eredő tudósítás szerint Neli-dov kapitánynak teljes kudarczsal végződött puccsa Burgasban, úgy látszik nem lepte meg a bolgár kormányt, mert előre látta, hogy a tengerpart mentén ilyen kísérlet váu készülőben. Tény az, hogy az utóbbi hetekben a Duna mellett fekvő erősegekből nagymennyiségű löszerkészlet, ágyú és csapmérő-sítések küldettek Várnába és Burgasba, valamint a Fekete-tengerpart vidékének őrsésére vonatkozó rendezab lyok sokkal szigorubbakká tétettek. A puccsban résztvevők csakély száma mutatja, hogy milyen bajos észrevételről partra szálani, másrészt azonban megczáfolja az emigránsok ama híreszteléseit is, hogy Bulgária lakossága körében oly nagy az elégtelenség, hogy csak némi támpontra volna szükség és a nyílt lázadás állomán kitörne. A legutóbbi puccs kísérlete épp ellenkezőleg azt bizonyította, hogy a lakosság ilysmivel szemben ellenséges vagy legalább is környös magatartást tanusít.

— A király és a bécsi orosz nagykövet. Bécsből jelentik, hogy a csütörtöki udvari ebéd alkalmával ő felsége különösen kitüntető módon társalgott hosszabb Lobanoff hg orosz nagykövettel, a ki hangsúlyozta, hogy Oroszország mennyire barátja a békének s a czár mily nagy súlyt fektet arra, hogy a jó viszonyt Ausztria-Magyarországgal fenntartsa. Végül kijelentette a herceg, hogy ő felsége meg fog győződni, hogy a biztosítások, melyeket tenni szerencsésje van, loyalsak és alaposak.

ARADI KÖZLÖNY

politikai, társadalmi- és közgazdasági napilap.

Megjelen hétfőn és ünnepek után napokon is.

Előfizetési feltételek.

Helyben házhöz fordítva:

Egy évre	12 frt — kr.
Fél éves	6 „ „
Negyed éves	3 „ „
Egy óra	1 „ „

Vidékre postai széklykúldással:

Egy évre	14 frt — kr.
Fél éves	7 „ „
Negyed éves	3 „ 50
Egy óra	1 „ 20

Az „Aradi Közlöny“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

NAPTAR.

Január 14. Az aradi polgári jótékony nőegylet álarozos-bája.

Január 21. Aradvármegye bája.

Január 22. Az aradi iparosifjak önképző és segélyező egyletének táncvizsgálma.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— Az aradi iparhatósági új megbízottak tegnapi délelőtt 10 órakor a főkapitányi hivatal helyiségében Urbányi János iparhatósági főnök elnöklése alatt tartottak első ülésüket, melyen jelen voltak: Nyáry Béla alkaptány, Andrányi Gusztáv, Blau Bernát, Dengl Károly, Illmann Ottó, Kell Manó, Klein Samu, Maresch Gyula, Pohl Ödön, Scherhag Jakab, Bukovetz Pál, Barthl János, Moldován Sándor, Róth Miklós, Rittinger Agoston, Süttő József, Schifferer Alajos, Szántay Lajos, Stoll Károly, Ujbázi Károly.

Urbányi János elnök üdvözölve a megjelent tagokat, az ülést megnyitotta, s előterjeszt, hogy a mai ülés tárgya az iparhatósági megbízottak munkakörének beosztása, a megalakulás és az elnök választása.

A munkakör beosztása a következőleg állapított meg az egész évre. Az iparhatóság és iparhatósági tanács és segéd-lajstrom ellenőrzésére Andrányi Gusztáv és Dengl Károly választottak és küldetett ki. A kereskedő és iparos tanoucziskolák látogatására kiküldetettek:

Január hóra: Blau Bernát, Dengl Károly, Barthl János és Gyulai István.

Február hóra: Illmann Ottó, Kell Manó, Moldován János, Róth Miklós.

Márczius hóra: Klein Soma,

Maresch Gyula, Rittinger Agoston és Süttő József.

Április hóra: Pohl Ödön, Scherhag Jakab, Schifferer Alajos és Szántay Lajos.

Május hóra: Bukovetz Pál, Blau Bernát, Stoll Károly és Ujbázi Károly.

Junius hóra: Dengl Károly, Illmann Ottó, Barthl János és Gyulai István.

Szeptember hóra: Kell Manó, Klein Soma és Róth Miklós.

Október hóra: Maresch Gyula, Pohl Ödön, Rittinger Agoston és Süttő József.

November hóra: Scherhag Jakab, Bukovetz Pál, Schifferer Lajos és Szántay Lajos.

December hóra: Bukovetz Pál, Stoll Károly és Ujbázi Károly.

A műhelyek látogatására s a tanoncok felügyeletére az iparhatósági megbízottak öt kerületre osztatván be, minden egyes kerületre három iparhatósági megbízott küldetett ki.

A gyárak megismerésére pedig az iparhatósági megbízottak felkérték, hogy azok megismerését kölcsönösen teljesítsék.

Az önkéntes árverések és végeladások ellenőrzésével Illmann Ottó bízott meg.

Ezután Nyáry Béla alkaptány előterjeszt, hogy az iparhatósági megbízottaknak a 9909/1885. sz. miniszteri rendelet 22. §-a értelmében magok közül egy elnököt kell választaniok. A mire Andrányi Gusztáv választott meg.

A felszabadulandó kereskedő és iparos tanoncok képességének megvizsgálására nézve pedig elhatározottak, hogy Andrányi Gusztáv mint elnök tetszés szerint egy bizottságot hív össze, mely bizottság a felszabadulandó tanoncokat köteles megvizsgálni és véleményét az iparhatósághoz benyújtani. Ezel az ülést véget ért.

— A korcsolyázó egylet jégpályája tegnapi délután ismét igen kellemes szórakozó helye volt az aradi közönségnek. Délután 3 órától kezdve 5 óráig a tüzeltől zenekar játkára mellett folyt a korcsolyázás. Ott volt az aradi szépek egész csoportja. Innét a közönség 5 órakor tömegesen ráudult ki a vasúti indóház étermébe átszemeledni, hol Rajkay József derék vendéglős a korcsolyaport hivat Nagy Józsi zenekarának játékkal fogadta.

— Az aradi zenekedvelők egyletének választmánya a tüzelt Péter elnöklése alatt tegnapi délelőtt a zenede helyiségében tartotta meg választmányi ülését, melyen jelen voltak Sallay Béla elnök, E Illés László, Vannay János, Klein Samu, Grünwald Ferenc, Múlek Lajos dr. Révész Sándor és Mandl Vilmos dr. titkár. A zenekedvelők egyletének buzgó választmánya ismét több igen fontos kérdéssel foglalkozott, melyek a zenede négyére fognak szolgálni. A választmány jövőre nézve is mindent el fog követni a zenede érdekében, hogy az Aradon a lehető magas nívóra emelkedjék, s így ujabban gondoskodott az egylet választmánya, hogy a zenedében a gondnok-játék ből is oktatás adassék. Felolvaszták ezután a pénztári kimutatások, melyekből kitűnt, hogy az egylet jelenlegi pénztárállása 2728 frt 8 kr. Felvették végül új tagokat: Weidenfeld Lajos, Lendvay Sándor, Sonnenfeld József, özv. Hollak Gyusztáv, Szentpétery Antal és Dombródy Nagy Géza.

— Eljegyzés. Hoffer Lipót Bánfalván a napokban tartotta eljegyzését Neustadtli Katicza kisasszonnyal.

— Elmaradt közgyűlés. Az aradi ev. ref. egyház évi közgyűlése tegnapi délelőtt két óráig nem volt megtartható. Először a megjelent tagok csakély száma, másodsor a templomban uralkodó kemény hideg miatt. A közgyűlés megtartása jövő vasárnapoz egy hétre halasztott el és egyuttal intézkedés tetetett, hogy jövőre a téli időre kitűzött közgyűlés valamelyik középületben tartassék meg és így az időre kéressék fel az aradi iparhatóságot, hogy e czélból saját helyiségének gyűléstermet engedje át. E szerint az elhalasztott közgyűlés már az iparhatósági helyiségében fog megtartatni, mikor is tárgyalás alá vétetik az 1887. évi felülvizsgált gondnoki számadás és az 1888. évre szerkesztett költségvetési előirányzat. Úgy a közgyűlési tszok, mint az egyház adófizelői hivat a közgyűlésen teljes számmal megjelenésére telhatvank.

— Kinevezések. A pénzügyminiszterium a vingarai kir. adóhiva'ához adótanácsnokká: Tóth Lajos ottani ellenőrt, és ellenőrré: Czegledi Mihály aradi kir. adótitst, a buttjini kir. adóhivatali ellenőrt Stoll Lipótot pedig a radnai kir. adóhivatalhoz adótanácsnokká nevezte ki.

— Az aradi asztalosok segédek betegsegélyező-egyletének tegnapi délután 3 órára hirdett évi közgyűlésének megtartása január 22-én délután 3 órára elhalasztott, mivel a tegnapi délutáni összehívott közgyűlésre a tagok kellő számmal meg nem jelentek s így az alapszabályok értelmében a gyűlés határozatképtelen volt.

— A magyar nyelvtérjesztő és betegsegélyező egylet tegnapi délután 3 órakor a városbáz földszinti kisteremben O. I. h. Károly elnöklése alatt tartotta meg évi közgyűlése előtt utolsó választmányi ülését. Oláh Károly elnök meleg szavakkal üdvözölte a választmány tagjait és megnyitottan nyilatkozta ki az ülést, mire Puskás Lajos jegyző által felolvaszták a múlt választmányi üléss jegyzőkönyvei és azok hitelesítették. A pénztári számadások megvizsgálására kiküldetettek: Czenger József elnöklése alatt Kocsis Pál, Davidházy József és Molnár István. A pénztárnok pedig utasított, hogy a közgyűlésre pontos pénztári kimutatást szerkesszen.

— Felhívás! Városunkban a szegény tanulók segélyezésére 1882. évben egy egyletet alakult, mely azonban az érdeklődés hiánya miatt két év óta működni megszűnt. Volt elnöke az egyletet iratit a pecsétjét hoztam bemutatva. Miután pedig ezen egylet czéja azonosan emberbaráti mozgalmakkal, melyek az éhez iskolás gyermekek élellem ellátására irányulnak; indítatva érzem magamat az egyletet működésének újból megindítása céljából az egyletet tagjait, úgy mindazokat, kik a szegény iskolás gyermekek szomorú helyzetét iránt részvételt viselteknek, ezennel felhívni, miszerint az egyletetnek 1888. évi január hó 15-én, d. e. 11 órakor a városbáz emeleti kis teremben elnökletem alatt tartandó közgyűlésére megjeleni sziveskedjenek. Aradon, 1888. január 4-én. Sallay Gyula, kir. tanácsos, polgármester.

— Új magyar nyelvtérjesztők. Az aradi magyar nyelvtérjesztő és betegsegélyező-egylet tegnapi délután tartott választmányi ülésen a következő új tagokat vette fel az egylet kebelébe: Szegedy Károly, Herly Mihály, Skrib a Antal, Ortutay József és Greiner Lajos.

— A hideg Karánsebesről írják, hogy ott újév óta rég nem ismert hideg urakodik, a hőmérséklet reggelente 24—26° C-ra eslyed a házlatokban már eddig is tetemes kár esett. A körülfekvő falvak bírái jelentik, hogy az országuton farkasok ciraknak s csakhogy a falvakba nem látogatnak el. A nagy hó miatt a hegyek között fekvő falvak felé a közlekedés fennakadt, úgy hogy már hetivassorok sem tarthatók. — Karánsebes város környékét az uralkodó dermesztő hidegségnek már két emberélet esett áldozatul.

— A farkasok merénylete. Temesváryban az Ópaticza melletti kincstári erdőben közelebb négy farkas özöbe vette Spandir Károly kir. erdőőrt; szerencsés azonban több ember arra ment és a községből az erdő felé szaladva lármáztak, hogy őt megmenték. Erre a farkas megijedt és elfutott. Az erdőőrnek semmi baja sem történt s ez egyezre a pusztai ijedtséggel szabadult meg.

— Naldas és Leskovicza községek Temesvármegyéhez kívánatos csatlakoztatni. A községek ez iránti kérvénye, Krassó-Szörényvármegye január 14-én tartandó közgyűlésén kerül tárgyalás alá.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara újra alakulása tárgyában Instotiris Kálmán, mint a központi bizottság elnöke következő hirdetményt bocsátotta ki: A nagymélt. földművelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. minzternek 1887. évi december 23-án 66204/XI. sz. a. kelt rendelete nyomán az aradi kereskedelmi és iparkamara újra alakulása tárgyában 1888. évi január hó 14-ik napján d. u. 5 órakor Aradon a kamara helyiségében (templom-utca, Minoriták palotája I. emelet) alakuló gyűlés fog tartatni. Ezen ülésnek tárgya: egy elnök és két alelnök megválasztása. Ezen ülésre az aradi kereskedelmi és iparkamarába megválasztott bel és kültagok (esetleg az illeto póttagok) ezennel meghivatnak. Kelt Aradon, a központi bizottsagunk 1887. évi december 31-én tartott üléséből, Instotiris Kálmán központi bizottsági elnök.

— Az aradi iparos ifjak egyletének választmányi ülése tegnapi délután nem volt megtartható és így a választmányi ülése megtartása a jövő vasárnap délután 5 órára halasztatott.

— A marhalevelek bélyegkötelezettsége, a folyó év január 1-én életbe lépett új bélyegkötelezés értelmében, a folyó év elejétől kezdve, nem csak a szárazsamarhákról és lovakról kiállítandó járlatok (passzusok) bélyegkötelesek, hanem azok is, a melyek, juhok, kecskék és sertések tulajdonjogának átruházásánál — úgy a bel-, mint a külföldi forgalomban — kiállítandók. A folyó év elejétől kezdve az a kedvezmény is megszűnt, hogy a csikók anyjukkal, külön illetek fizetése nélkül, egy járlatra legyenek jegyezhetők. A csikók után ezuttal külön 3 kr. illeték fizetendő. A járlatok bélyegkötelezettségének betartására az azok kiállításával megbízott közegeknek szigoruan ügyelniük kell, mert a kincstárnak a bélyeghiány által történő megrövidítéséért minden drb jóság után 50 krtól 2 frtig terjedő bírsággal, a bélyegjegyek kezesitli irásánál elkövetendő szabálytalanságo-

